

Forrás: <https://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/2023/11/szalai-eszter-blanka-a-tavoktatas-idoszakanak-nehany-tapasztalata-14-03-06/>

Szalai Eszter Blanka

A távoktatás időszakának néhány tapasztalata

A LearningApps és az NKP alkalmazása

Írásomban a LearningApps és a Nemzeti Közoktatási Portál történelemórai használatának tapasztalatairól szeretnék beszámolni a 2019-es távoktatás időszakában. A kutatásom folyamán egy fővárosi középiskola 9. évfolyam 30 diákjának viselkedését és hozzáállását vizsgáltam.

A LearningApps

A LearningApps.org egy eredetileg német, ingyenesen elérhető weboldal, ahol interaktív feladatokat, úgynevezett „tankockákat” készíthetünk diákjaink számára. A tankockák alkalmazása nem regisztrációköteles, azonban ha mi is szeretnénk feladatokat szerkeszteni, egy nagyon egyszerű, kétlépcsős regisztráció során szükséges felhasználói fiókot létrehozunk. Az elkészített tankockáknak címet adhatunk, így ha valaki a megfelelő keresőszóval keres egy már elkészített feladatot, könnyedén rátalálhat az általunk publikáltakra, valamint felveheti a szerkesztővel a kapcsolatot abban az esetben, ha esetleg szerkesztési javaslata van számunkra. A weboldal alkalmazása egyszerű, és a huszonhárom választható nyelv egyike a magyar, ami pozitívként hathat a pedagógusközösség számára. Idegen nyelv tanításához is remekül hasznosítható a weboldal akár a célnyelv előzetes beállítását alkalmazva. Az oldalt megnyitva összesen 19 feladattípus közül választhatunk: párkereső, csoportba rendezés, idővonal, egyszerű sorba rendezés, rövid válasz, hozzárendelés képekben, többválasztásos kvíz, hiányos szöveg, tankocka mátrix, hang/film felirattal, legyen ön is milliomos, csoportosítós kirakó, keresztrejtvény, szókereső, mi hol van, szavak és szíromlevelek, lóverseny, párosítós játék. Első ránézésre több remek lehetőség van a történelem oktatására: leghamarabb az idővonal, a csoportba rendezés, párkeresés és a többválasztásos kvíz elnevezésű játék vonta magára a figyelmet. Abból adódóan, hogy Zsigmond király uralkodásánál tartunk a középiskolai 9. osztályos csoportommal, mind a négy feladattípust alkalmasnak találtam az órámba való beillesztéshez.

Egy feladattípusra kattintva rögtön elének tárul egy minta, amely tulajdonképpen egy példán keresztül ismerteti meg velünk a feladat felépítését, rendszerét (1. ábra). Ezt rendkívül jó megoldásnak tartom, hiszen így elkerülhetjük azt, hogy hirtelen meggondolatlanságból egy számunkra nem szerencsés feladattípust töltsünk ki elsőre.

Szalai Eszter Blanka: A távoktatás időszakának néhány tapasztalata A LearningApps és az NKP alkalmazása

1. ábra: Feladatszerkesztés a LearningApps felületén

The screenshot shows the task editor interface in LearningApps. At the top, there is a field for the task title, currently containing 'I. Károly és Nagy Lajos intézkedései'. Below this is a section for the task description, with a placeholder text: 'Adja meg a tankönyvhöz tartozó kiadványok címeit! Ez lehet akár egy megnevezés is, ha a kiadványok megnevezése nem ismert. Írjon meg/hagyja üres a mezőt!'. Below the description is a section for the task type, with buttons for 'A Szöveg', 'Kvíz', 'Kérdőközpont', 'Többválaszos', and 'Egyválaszos'. The 'Kérdések' section contains five questions, each with a dropdown menu for the question type and a 'Helyes?' checkbox. The questions are: 1. 'Mi jelent az „aranykor” kifejezés?' (Type: Többválaszos), 2. 'Melyik évszám?' (Type: Többválaszos), 3. 'Melyik év?' (Type: Többválaszos), 4. 'Melyik évszám?' (Type: Többválaszos), and 5. 'Melyik év?' (Type: Többválaszos).

Forrás: <https://learningapps.org/>

Természetesen a feladatok elkészítése előtt átgondolandó, hogy mi a kitűzött célunk: több, az oldalon megtalálható játékkal igazán hatásos tanulási eredményt érhetünk el, azonban akadnak olyanok is, amelyek inkább az órai munka közbeni kikapcsolódáshoz használhatók, vagy az óra végén szolgálhatnak kiváló összefoglalási lehetőségként. Minden órán új anyagot tanítok meg az osztálynak, azonban három-öt anyagrészenként szeretek összefoglalni, ezzel könnyítve diákjaim dolgát a témazáróra való készülést megelőzően. A LearningApps weboldalt áttanulmányozva úgy vélem, hogy egyik feladat sem képes helyettesíteni a teljes órai tanítási folyamatot, azonban a legtöbb applikációban kiválóan alkalmazható akár egy-egy fejezet közti összefoglaláshoz, gyakorláshoz, mivel egyik sem túl bonyolult és a magyarázat sem igényel túl hosszú időt. Az önálló tanulói munka a történelemórai tanulás egyik lehetséges munkaformája. Úgy gondolom, hogy egy, a LearningApps oldalon szerkesztett videós tankocka tökéletes lehetőségként szolgálhat egy ilyen „csendes óra” esetén, akár ismertető YouTube videó beillesztésével, vagy előre elkészített videó felvételével, ezzel fejlesztve a diákok hallás utáni értésének készségét.

Az első feladat, amelyet választottam a Többválaszos kvíz volt, amellyel I. Károly és Nagy Lajos magyar király intézkedéseit szerettem volna összefoglalni (2. ábra). Az 'Új tankocka' gombra kattintva egy rendkívül leegyszerűsített kezelőfelület tárul elénk: először a feladatlírást kell kitölteni, majd választható lehetőségünk van arra is, hogy bevezetést írjunk a feladathoz. Érdekes a szerkesztés előtt jól szemügyre venni a példafeladatot, mert szerkesztés közben már nincs lehetőségünk a visszalépésre. A továbbiakban a kérdéseket külön-külön kell megírunk, és minden általunk beírt válasznál jelölnünk kell, hogy igaz-e az állítás. A kérdések nem csak szövegesek lehetnek, de lehetőségünk van kép, hangfelvétel beillesztésére, valamint videó beépítésére is. Utóbbi médiafájlokat az URL beillesztésével vagy számítógépünk memóriájából feltöltött fájlként is hozzáadhatjuk a feladatunkhoz. Számomra a kezelőfelület nagyon gyorsan átlátható volt, így könnyedén tudtam feladatot készíteni.

Szalai Eszter Blanka: A távoktatás időszakának néhány tapasztalata A LearningApps és az NKP alkalmazása

A távoktatásban jellemzően nem volt lehetőségünk tábla alkalmazására, így én annak hiányában PowerPoint jegyzetet készítettem minden órára, amelyhez a diákok bármikor hozzáférhettek. Ezek a diárok kiváló segítségként szolgáltak a tankockák elkészítésekor, hiszen csak az ottani jegyzetből kellett egyszerű másolás-beillesztés eljárással gyorsan kiemelni a legfontosabb fogalmakat vagy évszámokat. A szerkesztés folyamata egyszerű és zökkenőmentes, mindössze annyi kellemetlenség érheti az embert, hogy a felület annyira egységes, hogy könnyen lehet félrekattintani. (Például a “további válaszlehetőség hozzáadása” és a “további kérdés hozzáadása” között, lévén, hogy a két gomb kinézete teljesen megegyező.) Azonban semmilyen negatív következménnyel sem jár, ha mégis elkövetjük ezt a hibát, mivel az üresen hagyott kérdések nem jelennek meg később a feladatban.

A kérdéssor elkészítése után lehetőségünk van a kérdések megjelenítésének véletlenszerű sorrendjének beállítására, valamint arra, hogy eldöntsük, hogy minden egyes kérdés, vagy csak az összes megválaszolása után történjen meg a kiértékelés. A tankocka elkészítésének utolsó lépése a kérdések ellenőrzése, valamint egy “próbajáték”, amely lehetőséget ad arra, hogy az elrontott tartalomra módosítsunk. A feladat mentését követően a weboldal generál számunkra egy URL- címet, amelyet könnyedén beilleszthetünk az órai jegyzetünkbe, vagy feltölthetjük az elektronikus naplóba is.

2. ábra: LearningApps-feladat

I. Károly és Nagy Lajos intézkedései 2021-01-11

2 / 10

Melyek voltak I. Károly intézkedései?

kapuadó urbura

kilenced harmincadvám

Hasonló tankocka készítése személyes tankocka nyilvános tankocka A tankocka átdolgozása

A tankocka alkalmazása Probléma jelentése

Weblink: <https://learningapps.org/display?v=pkn8e35m21>

Teljes képernyős link: <https://learningapps.org/watch?v=pkn8e35m21>

Beágyazás: `<iframe src="https://learningapps.org/watch?v=pkn8e35m21" style="border:0px;width:100%;height:500px" a`

SCORM iBooks Author QR-Code

Forrás: saját szerkesztés <https://learningapps.org/>

Szalai Eszter Blanka: A távoktatás időszakának néhány tapasztalata A LearningApps és az NKP alkalmazása

A tapasztalataim a LearningApps használata kapcsán mindenképpen pozitívak: az oldal könnyedén használható és végtelen lehetőséget biztosít az óráink izgalmasabbá, emlékezetesebbé tételére. A weboldal feladatai történelemórákon kiválóan alkalmazhatók több célra is, én a kísérletem alatt négy feladattípust próbáltam ki, kettőt a tanóra részeként beépítve, kettőt pedig házi feladatnak kiadva.

A többválaszos feladatot óra eleji összefoglalásként alkalmaztam. Mivel meglehetősen nagy létszámú csoportról beszélünk, ahol a Google Meet használata sajnos nem teszi lehetővé azt, hogy minden diákot lássak, a saját képernyőm megosztásával vezényeltem le a feladatot, és amikor egyik diák sem válaszolt önként a kérdésre, véletlenszerűen szólítottam fel valakit a csoportból. A tízkérdéses tankocka használata magyarázattal, utasításokkal és további fogalmak magyarázatával együtt nem volt több, mint 4 perc. Játék közben alkalmam nyílt további kérdéseket feltenni a diákoknak, például az ábrán található kérdés megválaszolásakor nem csak a helyes válaszokat pipáltuk ki közösen, de minden fogalmat egyenként meg is magyaráztunk, így definíciót párosítottunk minden, a leckében előforduló fogalomhoz. Az azonnali visszajelzés nagyon pozitív volt, minden diák örült annak, hogy játékot lát történelemórán, ez újdonságként hatott számukra. Előfordult, hogy többen válaszoltak meg egy kérdést egymás tudását kiegészítve, ez nagyon jó tapasztalat volt számomra, mivel eddig nem volt alkalmam felmérni, hogy mennyire képesek a tanulók a csoportos munkára. A tankocka alkalmazása kellemes hangulatot teremtett az óra elején, valamint kiváló lehetőséget adott arra, hogy a következő tananyag ismertetése közben is visszacsatoljak a játék kérdéseire. Az óra LearningApps használatával töltött része nagyon kellemes hangulatban telt, úgy éreztem, hogy az aktívan résztvevő diákok élvezték a feladatokkal töltött időt.

Szorgalmi feladatként a diákok is kipróbálhatták a feladatszerkesztést, egy diák élt a lehetőséggel, és ezzel hozzájárult a témakör végi összefoglaláshoz. Úgy vélem, a diákok ösztönzése arra, hogy alkalmazzák a weboldalt több szempontból is hasznos lehet: amellett, hogy önállóan gyakorolnak, az ok-okozati összefüggéseket is maguktól észrevehetik, valamint segítségére lehetnek a szaktanárnak is, hiszen a jól elkészített feladatok kiadhatók gyakorló, illetve tesztfeladatnak is. A LearningApps erősségei tehát a könnyen alkalmazhatóság, a sokrétű felhasználhatóság, lehetőségül szolgál a gyakorlásra, a szórakoztatva tanításra és a tananyag vizualizálására, azonban az oldal kissé egysíkú, nem túl kreatívan vizualizált, így nem túlságosan figyelemfelkeltő, valamint a feladatok tankockaként való megjelenítése sokkal több időt vesz igénybe, mintha egyszerűen a táblánál, vagy diktálás útján gyakorolnánk az adott leckét.

A diákok véleménye a LearningApps használatáról

Az applikációk használata után minden hét lezárásaként egy kérdőívet tölttettem ki az osztály diákjaival. A Google Forms kérdőív mind az öt alkalommal tizennégy, az aktuális héten használt programmal kapcsolatos kérdést fogalmazott meg. A legelső kérdés egy egyszerű eldöntendő kérdés volt, amelyben arra voltam kíváncsi, hogy tetszett-e a program a diák számára. A LearningApps-szel kapcsolatban a 31 főből csak egy diák válaszolt nemmel a kérdésre, ezt mindenképpen jó kiindulópontnak találom. A következő két kérdés arra hegyeződött ki, hogy melyek voltak azok a jellemzők, amelyek a leginkább tetszettek, illetve legkevésbé tetszettek a diákoknak. A legkeveset tetsző tulajdonság a kérdőív alapján a

Szalai Eszter Blanka: A távoktatás időszakának néhány tapasztalata A LearningApps és az NKP alkalmazása

könnyű elérhetőség, hogy az oldal nem regisztrációköteles, valamint a könnyű felhasználhatóság volt. Ezzel szemben az oldal megjelenése számottevően rontott az összképen: az osztály fele ezt hozta fel a programmal szemben negatívként, valamint meglepetésemre azt, hogy másokkal kellett játszaniuk a tanulóknak.

Nagyon örültem annak, hogy az osztály jelentős része, 78%-a ítélte a programot hasznosnak, azonban mindössze az osztály 68%-a nyilatkozta azt, hogy a dolgotra való felkészülés során újra játszani fog az órán már előforduló tankockákkal. Kissé csalódott vagyok ezen eredmény láttán, mert úgy gondoltam, hogy az általam készített feladatok kiváló lehetőséget jelenhetnek a gyakorláshoz, de azt hiszem, hogy a gyakori alkalmazás talán tudna ezen a számon növelni, azonban ennek bizonyítását nem tudtam egyelőre kivitelezni.

Azt is lényegesnek találtam felmérni, hogy hányan gondolják úgy, hogy a játék helyett inkább vártak volna tanári magyarázatot. Az osztály egyötöde vélekedett úgy, hogy azt a megoldást preferálnák hosszútávon. Ezzel kapcsolatban újabb ötlet merülhet fel bennünk a LearningApps felhasználásával kapcsolatban, miszerint esetleg érdemes lehet az órai magyarázat részeként is beépíteni egy-egy tankockát a tanításba, míg én csak ellenőrzésként használtam fel.

Minden kérdőív végén lehetőséget adtam a kitöltők számára, hogy megosszák velem, véleményük szerint mitől lehetne jobb a program. A LearningApps-szel kapcsolatban konklúzióként azt vonhatjuk le a csoport tagjainak válaszai alapján, hogy a tankockák a játékosságukból kifolyólag megkönnyítik a tanulás folyamatát, mivel a program végtelenszer lejátszható, ezzel garantálva egy állandó gyakorlási lehetőséget, azonban sokan látnának szívesen „szébb grafikát” és „jobb megjelenést”. Ez utóbbi kritika megfogalmazása háttérben azt látom, hogy ez a korosztály már a magas színvonalú grafikai megjelenésű animációk és számítógépes játékok világában nőtt fel.

A Nemzeti Közoktatási Portál (NKP)

A Nemzeti Köznevelési Portál egy, az Oktatási Hivatal által létrehozott weboldal és online tudástár, amelynek fejlesztéséért és üzemeltetéséért és a rendszerüzemeltetéséért az egri Eszterházy Károly Katolikus Egyetem a felelős. Az Európai Unió program célja, hogy az OFI által fejlesztett tankönyveket digitalizálja és feladatokkal egészítse ki, valamint, hogy segítse a digitális oktatást. A portál közismereti tantárgyak összesen hatvan tankönyvét tartalmazza és dolgozza fel, valamint online kiegészítőket nyújt azokhoz. A feladatok tárháza igen széles spektrumú: találkozhatunk videókkal, animációkkal, szimulációkkal valamint különféle játékokkal is. Az oldal kiváló eszköz lehet online oktatás esetén, mivel ezek a feladatok segíthetik a pedagógusok munkáját az órára való készüléskor, valamint a diákok számára is élvezhetőek és egyben tanulást segítő lehetőséget nyújtanak.

A tankönyv használata mellett a pedagógusoknak lehetőségük van saját tartalom előállítására, tanulócsoporthoz szervezésére, valamint kapcsolatfelvételre a diákokkal, ezzel megteremtve egy „digitális osztályterem” hangulatú környezetet, egy egyszerű, kétlépcsős regisztrációt követően.

Az oldal használata alapvetően nem regisztrációköteles, így egyszerűen beépíthető az órákba. Kiválaszthatjuk, hogy mely évfolyam könyvét keressük, majd a tankönyvre kattintva

Szalai Eszter Blanka: A távoktatás időszakának néhány tapasztalata

A LearningApps és az NKP alkalmazása

könnyedén kereshetünk akár a lecke kulcsszavának beírásával, vagy a könyv fejezetcímeire kattintva. Minden anyagrész külön fül alatt található meg. Mivel az osztállyal a *Hunyadi János, a törökverő* című leckénél tartottunk, számomra a digitális tankönyv 20. leckéje, *A török fenyegetés árnyékában* volt az első rész, amelyet felhasználtam a kísérletem lebonyolításához. Ami esetleg kellemetlenséget okozhat az, hogy a Bethlen Gábor Gimnáziumban nem OFI-s tankönyvekből tanítunk, így nem minden lecke található meg a portálon, de a legtöbb, a törzsanyagot képző anyagrész igen. A tartalomjegyzékből természetesen könnyen kikövetkeztethető, hogy mely lecke tartalmazhatja a számunkra szükséges információkat. Azonban ez, tapasztalat híján, kissé nehézkessé teheti a használatot, valamint okot adhat arra, hogy végül ne döntsünk az oldal teljes körű felhasználása mellett, lévén a digitális lecke nem teljesen ugyanazokat az információkat tartalmazza, mint a Száray-tankönyv, s így körültekintőbb felkészülést igényel az óra előkészítése.

Első teendőm tehát a nyomtatott Száray Miklós által írt tankönyvi szöveg és a digitális lecke szövegének összehasonlítása volt. Ami egyből szembetűnő volt, az az NKP weboldalának sokszínűsége: véleményem szerint egy nagyon esztétikus és remek grafikával ellátott oldalról beszélünk. Nagyon szeretem az ilyen szemet gyönyörködtető digitális könyveket, mert ez minden korosztály számára megnyerő: a diákok is szívesebben böngésznek az ilyen esztétikus oldalakon, és az óra fényét is emelheti egy ilyen tankönyv kivetítése. A lecke bevezetése egy térkép, amelyet igazán jó elemnek tartok, mivel az atlasz használata tapasztalataim szerint sajnos elenyésző mértékben van jelen a történelemórákon. Így sok esetben nehézséget okoz a tanulók számára a térben való elhelyezés, holott ez egy nagyon lényeges aspektusa a történelem tanulásának. A térben és időben való elhelyezés után ismétlő kérdéseket hoz fel a könyv, amelyek révén fogalmi ismétlést is végezhetünk az óra elején. Hunyadi János nevéhez szorosan kapcsolódik az Oszmán Birodalom terjeszkedése, és mivel az előző óráimon csak az aktuális helyzetükről volt szó, ez remek lehetőségként szolgál az egész török terjeszkedés átismétlésére. A digitális tankönyv szövege a megszokott stílusban írja le a tudnivalót, helyenként vastagon szedett szövegrészekkel. Ami számomra zavaró volt, hogy míg a Száray-könyvben az aktuális lecke kizárólag Hunyadi János kormányzásának idejéről beszél, az NKP-s tankönyv a török terjeszkedést, az Oszmán Birodalom felépítését, Luxemburgi Zsigmond, a török elleni harcok és Hunyadi János kormányzóságát is egyazon leckében taglalja, bár közel sem olyan részletességgel, mint a Száray-tankönyvbeli szöveg. Véleményem szerint ez a mennyiségű tananyag talán megterhelő lehet egy kilencedikes diák számára egy 45 perces óra keretein belül, azonban azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy ezeknek a tágabb látókörű leckéknek egy órán való ismertetése talán jobban elősegíti azt, hogy a diákok jobban lássák a történelmi összefüggéseket.

Tekintettel arra, hogy a tanításom során mindig igyekszem ismétlő kérdéseket alkalmazni, a lecke első részét nem részleteztük, csak a feladatokat oldottuk meg közösen, amelyek időben és térben elhelyezték az órát, mivel alkalmat adtak a török terjeszkedés, az oszmán hadsereg és a közigazgatás, valamint a galambóci vár rövid történetének átismétlésére.

A Hunyadi János, a hadvezér című anyagrész ismét egy térképvázlattal kezdődik (3. ábra), a feladat készítői pedig biztosítottak számunkra lehetséges kérdéseket, hogy ismét kontextusba helyezhessük az óra következő témáját, méghozzá a térkép alatt megfogalmazott kérdésekkel.

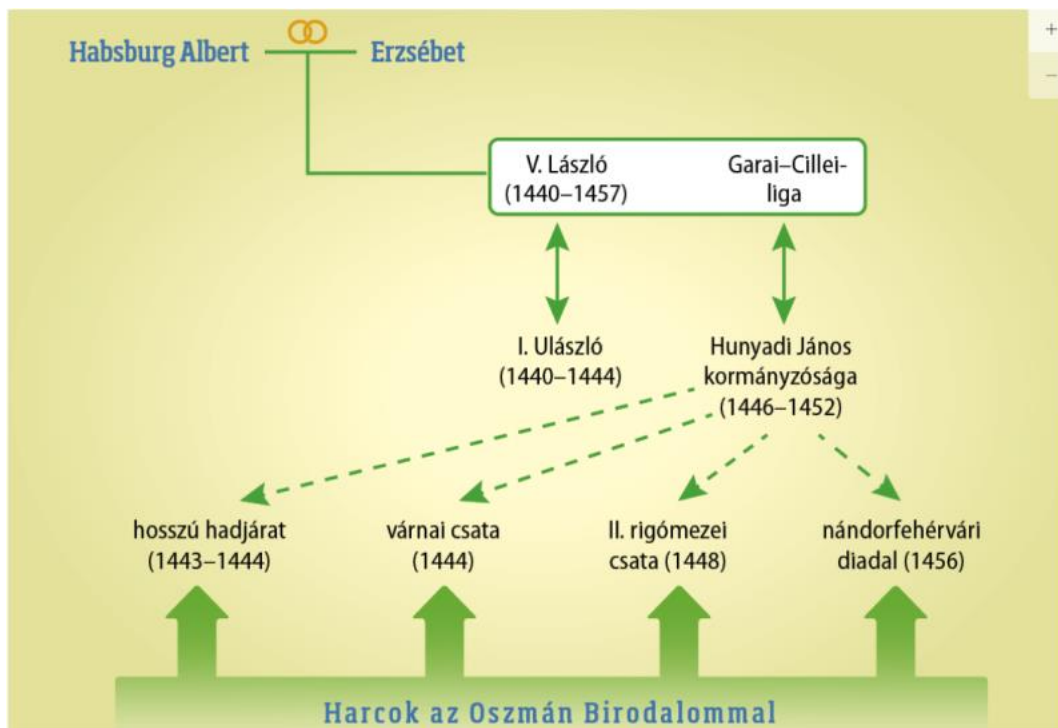
3. ábra: Az NKP-s tankönyv egyik ábrája

Forrás: https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020/lecke_06_020 (Letöltés: 2023. jún. 16.)

Érdekesnek találtam, hogy a digitális tankönyv sokkal kevésbé részletezi az eseményeket, azonban nem tudtam figyelmen kívül hagyni azt, ahogyan a szerkesztők a vizuális eszközökkel segítik a diákok figyelmének felkeltését. Az ábrák láttán rögtön megfogalmazódott bennem az összes segítő kérdés, amelyet feltehettem az óra folyamán, és hálás voltam az ágrajzokért, amelyek nagyon hasznosnak bizonyultak. A hagyományos oktatás folyamán sokszor láttam szükségesnek, hogy a különböző uralkodóházak és uralkodók közötti kapcsolatot ágrajz segítségével a táblánál magyarázzam el a diákok számára, az NKP-s tankönyv pedig pontosan ezeket az ábrákat tárja elénk kellően leegyszerűsített, mégis sokatmondó stílusban (4. ábra).

4. ábra: Az NKP-s tankönyv egyik ábrája 2.

Forrás: https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020/lecke_06_020 (Letöltés: 2023. jún. 16.)

Ezen az ábrán az uralkodójelöltek mellett ismétlésre kerül a Garai és a Cillei család neve, a liga, mint történelmi fogalom, ezen felül a soron következő uralkodó, I. Ulászló és Hunyadi János neve, valamint a legfontosabb események a törökellenes harcban. Már első ránézésre is igazán hasznosnak ítélem meg az ábrát, és úgy gondolom, hogy akár dolgozatkészítés közben is segítségemre lehet egy ilyen képi elem, esetleg néhány sor törlésével, vagy a nevekhez, fogalmakhoz intézett kérdések megfogalmazásával. Amit hiányolok, az a válaszok ismétlő kérdésekre, ugyanis ezek a diákokat kiválóan rávezetnék az előző leckék körültekintő áttekintésére. Ez a funkció akkor lenne a leginkább hasznos, ha a diákok a válaszokat megtalálnák például egy összesített dokumentumban, vagy valamilyen feladat formájában rávezetnék őket a helyes válaszokra. A jelenlegi megoldás egyfelől jó, hiszen arra ösztönözheti a tanulókat, hogy utána járjanak a keresett információknak, másfelől viszont a megválaszolatlan kérdések halmaza frusztráló lehet számukra.

Mivel az NKP-s tankönyvet, mint az órán való digitális tanítási eszközt szerettem volna vizsgálni, a tanítási folyamatot a következőképpen képzeltem el: egyrészt néma értő olvasási feladatként is alkalmazható a könyv szövege előre megfogalmazott kérdésekkel, de akár a diákokat is kérhetem, hogy olvassanak fel egy-egy szövegrészletet, hogy részenként közösen értelmezzük a tankönyv szövegét. A szövegértési feladatokat hasonlóképpen az idegennyelv-oktatáshoz a történelem órákba is szükségesnek látom beépíteni, mert tapasztalataim azt súgják, hogy a diákok sok esetben hajlamosak elsiklani a szöveg lényege felett, nem értelmezik a tankönyv szövegét, hanem az összefüggések megértése nélkül próbálják meg memorizálni az adott tananyagokat. Diákként magamon is észrevettem, hogy nem minden esetben tudom összekapcsolni a különféle eseményeket, nem láttam, hogy mik

Szalai Eszter Blanka: A távoktatás időszakának néhány tapasztalata
A LearningApps és az NKP alkalmazása

az ok-okozati kapcsolatok az események között, és valójában épp ezt a hibát szeretném elkerülni a tanításom során azzal, hogy a diákjaimat arra ösztönözöm, hogy a mondatok jelentését is lássák, ne csak a felszínen tapogatózzanak. A törzsszöveg mellett forráselemzésre is van lehetőségünk az NKP digitális tankönyveivel, amely szintén szerves részét kell, hogy képezze az órának, mivel az érettségi jelentős része forráselemzésen alapul. Ezek a színes képek, ábrák, szövegforrások nem csak a forráselemzés gyakorlására adnak lehetőséget, de gondolkodásra készítik a tanulókat, amire egy ilyen "magolható" tantárgy esetében, mint a történelem különösen nagy figyelmet kell fordítani.

Az általam vizsgált lecke tartalmaz egy videót „*Hunyadi János hosszú hadjárata*” címmel. Az animált videó zenei aláfestéssel mutatja be számunkra a hosszú hadjárat eseményeit. Egy ilyen animált videóhoz képest minden egyéb magyarázat alulmarad. A videó szerkesztői gondosan figyeltek a részletekre: a videó számtalan történelmi fogalmat és eseményt magyaráz el a nézők számára alig több mint három percben, ezzel megértetve a tartalmat a legkevésbé érdeklődő diákokkal is.

A videó végén öt kérdés kerül kivetítésre, amelyek megválaszolásához szükségét éreztem a videó ismételt megnézésének. Ebben az esetben azonban számolnom kellett volna azzal, hogy mindössze a videóval eltöltök 10 percet az óra 45 percéből, így végül amellett döntöttem, hogy a kérdések megválaszolását házi feladatnak adom fel az osztály számára, de egyszer mindenképpen meg szerettem volna nézni a tartalmat közösen is, mert kíváncsi voltam az azonnali visszajelzésekre. A vetítés lebonyolításánál a képernyőm megosztását alkalmaztam. Az ilyen esetekben persze nem csak a digitális oktatás, de a hagyományos oktatás esetén is számolnunk kell azzal, hogy egy ötperces videó túl hosszú lehet egy-egy csoport számára, és a diákok nem tudnak csak maximum két percig koncentrálni, ezért érdemesnek látom szünetek beiktatását, esetleg egy-egy diák felszólítását arra, hogy foglalja össze a hallottakat, amelyet én meg is tettem tanításom során.

A lecke következő része, a nándorfehérvári diadal szintén az érettségi feladatokban gyakran előforduló történelmi esemény. Számomra a csatajelenetek magyarázata kissé nehéz feladatnak bizonyult a tanításom során, így nagyon vártam egy megoldásra, amely segíti, könnyíti ezt. A nándorfehérvári diadal eseményleírása után egy térképet találunk, amely bizonyos szinten elősegíti a könnyebb magyarázatot és megértést a diákok számára, és az ezt követő feladatot is igazán hasznosnak találtam, itt a diákoknak az ostrom eseményeit kellett időrendbe helyezni (5. ábra).

5. ábra: Az NKP tankönyv egyik feladata.

A nándorfehérvári diadal

Nézz utána, hogyan zajlott pontosan a nándorfehérvári csata, és állítsd időrendi sorrendbe az eseményeket!

- 1 Hunyadi kitör a várból, és elfoglalja a törökök ágyúit.
- 2 A törökök a folyamatos ágyúzás mellett hajózarat építenek.
- 3 A kitörő pestisjárványnak Kapisztrán és Hunyadi is áldozatául esik.
- 4 A török sereg maradéka is megfutamodik.
- 5 II. Mehmed ostrom alá veszi a várost.
- 6 A döntő ütközet során a törökök eljutnak a belső várig.
- 7 A felmentő sereg áttöri a hajózarat, bejut az ostromlott várba.

Újrakezdés Ellenőrzés

Forrás: https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020/lecke_06_020 (Letöltés: 2023. jún. 16.)

Az órára készülés folyamán természetesen minden játékot többször is kipróbáltam, és sajnálattal lettem arra figyelmes, hogy a megoldás ellenőrzése nem mindig kivitelezhető, mert sok esetben hibaüzenetet dob ki a program, így érdemes valamilyen alternatívával is készülni. Erre az esetre képernyőképet készítettem a helyes megoldásokkal, amelyeket, ha úgy adódott, ki tudtam vetíteni a diákok számára az órán. Utóbbi megoldás hasznosnak bizonyult, mivel tanítás közben sem működött a portál ellenőrző funkciója.

Összességében az NKP-s tankönyvek használata számomra nem volt teljes mértékben zökkenőmentes, mivel az óra jelentős részét fordítottam ismétlésre a két tankönyv szövegének különbözősége miatt, valamint mert a szövegrészletek helyenként számomra túlságosan összetett mondatokat tartalmaznak, amelyek hosszú magyarázatot igényelnek. Az oldal kivetítése sem egyszerű, mivel a feladatok részeként gyakran jelenik meg olyan információ, amely a törzsszövegben nem, így folyamatos görgetésre van szükség a szöveg és a beépített feladatok között. Az óra a tankönyv használatától véleményem szerintem nem

Szalai Eszter Blanka: A távoktatás időszakának néhány tapasztalata
A LearningApps és az NKP alkalmazása

lett jobb vagy élvezhetőbb. Amennyiben a jövőben Száray-tankönyvből tanítok majd, nem valószínű, hogy magát a digitankönyvet felhasználom majd, azonban a feladatokat nagyon szívesen alkalmazom akár a digitális oktatás, akár a hagyományos oktatás keretein belül, okostáblával vagy projektorral.

A program legfőbb erőssége a vizualitás és a következetes felépítés. Az oldalon található feladatok kiváló lehetőségként szolgálnak a gyakorlásra, valamint olyan eseményeket, fogalmakat is részletesen elmagyaráznak, amelyek nem feltétlenül jelennek meg a hagyományos tankönyvben. A diákok számára az NKP-s tankönyv szövegeinek terjedelme valószínűleg kellemesebben hat, mint a nyomtatott Száray- könyvé, hiszen egy digitális lecke több tankönyvi leckét foglal magába, azonban én nem érzem elég részletesnek az ismertetéseket, így ha valaki csupán az itt olvasottakkal szeretne érettségi vizsgát tenni, tartok tőle, hogy nem zárna túl jó eredménnyel. Az oldalt a jövőben valószínűleg a tudásmérést megelőző órákon fogom a leggyakrabban alkalmazni, mert a kisebb részletességnek köszönhetően viszonylag gyorsan át tudunk nézni akár meglehetősen nagy anyagrészeket is.

IRODALOM

- BÁNNÉ MÉSZÁROS Anikó (2018): *A Learning Apps oldal bemutatása*. Református Pedagógiai Intézet, Budapest:
http://refpedi.hu/sites/default/files/hir_kepek/Learningapps_Bemutat%C3%A1sa_2018_0213_BMA.pdf (Letöltés: 2023. jún. 16.)
- KAMP Alfréd (2019): A visegrádi együttműködés rendszerét népszerűsítő tananyag fejlesztése a LearningApps online feladatszerkesztővel. *Új Pedagógiai Szemle*, 69. évf. 11-12. sz. 88-100.
- *Történelem 9.* (NAT 2020): Tananyagfejlesztők: SZÁRAY Miklós és SZABADOS György. Oktatási Hivatal, Budapest:
https://www.tankonyvkatalogus.hu/pdf/OH-TOR09TB_teljes.pdf (Letöltés: 2023. jún. 16.)
- *Történelem 9.* (NAT 2020). Tananyagfejlesztők: BORHEGYI Péter és SZABADOS György. Oktatási Hivatal, Budapest:
https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020/ (Letöltés: 2023. jún. 16.)

Szalai Eszter Blanka: A távoktatás időszakának néhány tapasztalata
A LearningApps és az NKP alkalmazása

ABSTRACT

Szalai, Eszter Blanka

Experiences during the period of distance learning with LearningApps and the Nemzeti Közoktatási Portál (National Public Education Portal)

In this paper, I would like to report on my experience using LearningApps and the Nemzeti Közoktatási Portál (National Public Education Portal) in history lessons in distance learning during the pandemic. I examined the attitudes and behavior of 30 ninth-grade students in a secondary school in Budapest in the course of my research.